

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
TEISĖS IR TEISĖTVARKOS KOMITETAS**

**PAGRINDINIO KOMITETO IŠVADA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJOS 106 IR 107 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
XIIIP-2159**

2018-09-19 Nr. 102-P-36
Vilnius

1. Komiteto posėdyje dalyvavo: komiteto pirmininkė Agnė Širinskienė, komiteto pirmininko pavaduotojas Stasys Šedbaras, nariai: Rimas Andrikis, Vitalijus Gailius, Arvydas Nekrošius, Julius Sabatauskas, Luras Stacevičius, Irena Šiaulienė, Petras Valiūnas.

Komiteto biuro vedėja Dalia Komparskienė, patarėjai: Martyna Civilkienė, Jurgita Janušauskienė, Rita Karpavičiūtė, Dalia Latvelienė, Irma Leonavičiūtė, Rita Varanauskienė, Loreta Zdanavičienė, padėjėjos: Aidena Bacevičienė, Meilė Čeputienė.

Konstitucinio Teismo Pirmininkas Dainius Žalimas, Teisingumo viceministrė Irma Gudžiūnaitė, Teisingumo ministerijos Teisės sistemos departamento vedėja Natalija Žilinskienė, pilietis Paulius Šepetys, Seimo kanceliarijos Teisės departamento Viešosios teisės skyriaus vyresnysis patarėjas Pranas Žukauskas.

2. Ekspertų, konsultantų, specialistų išvados, pasiūlymai, pataisos, pastabos (toliau – pasiūlymai):

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
1.	Seimo kanceliarijos Teisės departamentas 2018-05-21				Įvertinę projekto atitiktį Konstitucijai, įstatymams, teisėkūros principams ir teisės technikos taisyklėms, pastabų neturime.	Pritarti	

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
2.	Europos teisės departamentas prie Teisingumo ministerijos 2018-05-24				Išnagrinėję Lietuvos Respublikos Seimo pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos 106 ir 107 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIIIP-2159 pažymime, kad pastabų ir pasiūlymų pagal kompetenciją neturime.	Pritarti	
3.	Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto biuro patarėja Rita Varanauskienė 2018-09-14	2	1		Atsižvelgiant į tai, kad projekto 1 straipsnio pirmojoje dalyje žodžiai „pažeidė šio asmens konstitucines teises ar laisves“ yra vartojami daugiskaitos forma, siūlytina tokią pačią daugiskaitos formą taip pat naudoti ir projekto 2 straipsnio pirmojoje dalyje, nustatant, kad „įstatymo nustatyta tvarka atnaujinti procesą dėl pažeistų to asmens konstitucinių teisių ar laisvių įgyvendinimo“.	Pritarti	Pastaba redakcinio pobūdžio ir ja nėra keičiama siūlomo konstitucinio teisinio reguliavimo apimtis.

3. Piliečių, asociacijų, politinių partijų, lobistų ir kitų suinteresuotų asmenų pasiūlymai: negauta.

4. Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų pasiūlymai:

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
1.	Teisingumo ministerija 2018-07-25				Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijoje išnagrinėtas Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto 2018 m. birželio 6 d. raštas Nr. S-2018-4595, kuriame prašoma pateikti pastabas ir pasiūlymus Lietuvos Respublikos Konstitucijos 106 ir 107 straipsnių pakeitimo Įstatymo projektui Nr. XIIIIP-2159 (toliau-projektas). Individualus kreipimasis į konstitucinės justicijos	Pritarti	

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
					institucijas pripažįstamas svarbia priemone, padedančia apsaugoti žmogaus teises ir laisves. Individualaus konstitucinio skundo instituto įtvirtinimas Lietuvos Respublikos Konstitucijoje taip pat galėtų prisidėti prie teisinės valstybės, konstitucijos viršenybės, valdžių padalijimo, atviros, teisingos ir darnios pilietinės visuomenės konstituciniu principų įgyvendinimo, padėtų užtikrinti žmogaus teisių pagarbą valstybėje. Atsižvelgiant į individualaus konstitucinio skundo įteisinimo aktualumą ir svarbą, kiekvieno Lietuvos Respublikos piliečio teisės kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą įtvirtinimas įtrauktas į Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, kuriai buvo pritaria Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, o pagal minėtos Vyriausybės programos priemonių planą individualų konstitucinį skundą numatyta įteisinti iki 2019 m. III ketvirčio. Šiame kontekste, nekvestionuodami individualaus konstitucinio skundo instituto įtvirtinimo Lietuvos teisinėje sistemoje poreikio ir tikslingumo, pritardami projektui numatomo teisinio reguliavimo tikslui bei sutikdami, kad projekte iš esmės pasirenkamos tinkamos teisinio reguliavimo priemonės, neturėdami pastebėjimų <i>dėl Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo sprendimų, priimtų išnagrinėjus individualų konstitucinį skundą, retroaktyvaus veikimo</i>, norėtume atkreipti dėmesį į kelis su projektu numatomu teisiniu		

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
					reguliavimu susijusius aspektus.		
2.	Teisingumo ministerija 2018-07-25				<i>Dėl esminių individualaus konstitucinio skundo priimtumo sąlygų reguliavimo</i> Manytume, kad įtvirtinant individualaus konstitucinio skundo teisinį institutą bei apibrėžiant pagrindinius šio instituto požymius aukščiausios teisinės galios teisės akte – Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, būtų reikšminga eksplicitiškai aptarti visas esmines individualaus konstitucinio skundo teisės įgyvendinimo sąlygas. Atkreipiame dėmesį, kad prie minėtų esminių sąlygų galėtų būti priskiriamas ir naikinamojo pobūdžio terminas individualiam konstituciniam skundai pateikti. Tam tikro termino, per kurį asmuo kreiptųsi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą, nustatymas, pirma, suteiktų apibrėžtumo teisiniuose santykiuose dalyvaujantiems asmenims, antra, taip pat užtikrintų, kad konstitucinio skundo pateikimas būtų efektyvi priemonė iš teisinės sistemos pašalinti konstitucinei normai prieštaraujantį teisės aktą. tačiau nesukurtų prielaidų netikrumui, jog jau pasibaigęs (pvz., prieš dvidešimt ar dešimt metų išspręstas) teisminis ginčas bus atnaujintas.	Nepritarti	Pažymėtina tai, kad: 1) neneigiant individualaus konstitucinio skundo pateikimo termino svarbos, pažymėtina, kad jis yra vienas iš atitinkamos teisės įgyvendinimo tvarkos elementų. 2) Konstitucija yra teisės normų, turinčių ypatingą turinį, teisės aktas ir jame neturėtų būti nuostatų, kurios yra ordinarinių įstatymų reguliavimo dalykas. Konstitucija yra pagrindinis ir aukščiausias įstatymas (<i>lex superior</i>), ji įtvirtina svarbiausias teisės normas, kurioms būdingas daug didesnis teisinio reguliavimo apibendrinimas, palyginti su kitų įstatymų normomis. Tuo tarpu terminai yra procesinės

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
							teisės reguliavimo dalykas. Atsižvelgiant į visa tai manytina, kad individualaus konstitucinio skundo pateikimo terminas neturėtų būti detalizuojamas Konstitucijos tekste.
3.	Teisingumo ministerija 2018-07-25				<i>Dėl projekto nuostatos „šis asmuo išnaudojo visas teisinės gynybos priemones“</i> Norėtume atkreipti dėmesį, kad į projekte pasirenkamo kriterijaus „asmuo išnaudojo visas teisinės gynybos priemones“ turinį galėtų patekti neapibrėžtai platus teisinės gynybos priemonių skaičius. Atsižvelgiant į tai, asmenys, teiksiantys individualų konstitucinį skundą, turėtų pareigą išnaudoti visas teisinės gynybos priemones, nepriklausomai nuo šių priemonių efektyvumo ar joms panaudoti reikalingų laiko sąnaudų. Siūlytume įvertinti, ar nebūtų tikslinga apibrėžti siauresnes šio kriterijaus taikymo ribas ir galimybę kreiptis su individualiu konstituciniu skundu į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą dėl galimai pažeistų konstitucinių teisių ar laisvių suteikti platesniam asmenų ratui. Įvertindami tai, kad, pirma, asmenims, kurių bet kokios konstitucinės teisės ar laisvės pažeidžiamos. Lietuvos Respublikos Konstitucijoje jau suteikta teisė kreiptis į teismą, o	Nepritarti	Atkreiptinas dėmesys į tai, kad tai yra konvencinė nuostata – analogiška formuluotė yra nustatyta Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 35 straipsnyje, kuriame yra įtvirtinta, kad: „teismas gali priimti bylą nagrinėti tik po to, kai pagal visuotinai pripažintus tarptautinės teisės principus buvo panaudotos visos valstybės vidaus teisinės gynybos priemonės“ <...>. Be to, akivaizdu, kad kreipimasis į Konstitucinį

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
					teismų priimami sprendimai įprastai suprantami kaip galutinė asmeniui įmanoma panaudoti teisių gynimo priemonė, bei tai, kad, antra, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo priimami sprendimai taip pat laikytini teisinės gynybės priemone, manytume, kad galimybė pateikti individualų konstitucinį skundą galėtų būti susieta ne su visų teisinės gynybės priemonių panaudojimu, o su bendrosios kompetencijos ar administracinio teismų sprendimų priėmimu. Remiantis tuo, kas išdėstyta, siūlytume įvertinti, ar projekte nustatomas kriterijus „visas teisinės gynybės priemonės“ negalėtų būti keičiamas į siauresnės apimties kriterijų „kitas teisminės gynybės priemonės“. Kartu, įvertindami tai, kad individualus konstitucinis skundas galėtų būti laikomas sudėtine teisinės gynybės priemone nacionalinėje teisinėje sistemoje, papildomai siūlytume projekto aiškinamajame rašte (projekto <i>travaux préparatoires</i>) atskleisti įstatymo leidėjo valią, kokios teisinės gynybės priemonės (nacionalinės ar tarptautinės) turėtų būti išnaudojamos prieš kreipiantis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą su individualiu konstituciniu skundu.		Teismą turėtų būti paskutinė valstybės <i>vidaus</i> teisinė gynybės priemonė prieš kreipiantis į tarptautinius teismus, pvz. EŽTT, o ne atvirkščiai. Taip pat siūlytina atkreipti dėmesį ir sistemiškai vertinti Konstitucijos 30 straipsnio pirmosios dalies, kuri nustato, kad „asmuo, kurio konstitucinės teisės ar laisvės pažeidžiamos, turi teisę kreiptis į teismą“ ir projekto 1 straipsnio, nustatančio kad „asmuo turi teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą <...> jeigu <...> pažeidė šio asmens konstitucines teises ir laisves <...> santykį. Atsižvelgiant į visa tai manytina, kad projekte esančios formuluotės keitimas nebūtų tikslingas.

5. Subjektų, turinčių įstatymų leidybos iniciatyvos teisę, pasiūlymai: negauta.

6. Seimo paskirtų papildomų komitetų / komisijų pasiūlymai:

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pastabos	Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.				
1.	Konstitucijos komisija 2018-06-06				*	Iš esmės pritarti Konstitucijos 106 ir 107 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-2159.	Pritarti	

7. Komiteto sprendimas ir pasiūlymai: Pritarti iniciatorių pateiktam ir Komiteto, nekeičiant siūlomo konstitucinio teisinio reguliavimo apimtį, suredaguotam ir patikslintam, Lietuvos Respublikos Konstitucijos 106 ir 107 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui (XIIIIP-2159) ir komiteto išvadoms.

8. Balsavimo rezultatai: už – 8, prieš – 0, susilaikė – 0

9. Komiteto paskirti pranešėjai: Agnė Širinskienė, Stasys Šedbaras, Julius Sabatauskas, Vitalijus Gailius.

10. Komiteto narių atskirosi nuomonė: negauta.

PRIDEDAMA. Komiteto siūlomas įstatymo projektas, jo lyginamasis variantas.

Komiteto pirmininkė

Agnė Širinskienė

Komiteto biuro patarėja Rita Varanauskienė